

ניתן להאזין לשיעור זה ולשיעורים קודמים דרך 'קול הלשון' במספר ישיר: 073-371-8679, כמו כן ניתן להירשם לקבלת התראה (צינתוק) כשמתחיל שידור חי - הקישו # ואח"כ 2

ב. גמרא בבא קמא – "צורות".

כן דיבר מורנו רה"י הגאון ר' בנימין זאב"ב שליט"א בשיעור כללי השבוע על דברי הגמ' ב"ק (נ"ג): **שאינה שם מה שהתפסק רבא** האם חצי נזק צורות משלמים אותו מגופו של השור או מן העלייה, ו**נביא חידוש מדבריו שהעניין הזה** שמשלם מגופו של השור פירושו לקולא שמשלם מגופו השור ולא מן העלייה, והביא לזה מה שאיתא בגמ' לקמן (נ"ל): **"אמ"ל רבא מפרזיקא לרבא אשי ש"מ שוורים תמים שהזיקו רצה מזה גובה רצה מזה גובה"**, ופרש"י (שם ד"ה "רצה"): **"וואם אבד האחד קם חברו במקומו ומשלם הימנו"**, והיינו לקולא, שהרי אם היו שמים את התשלום באופן חיצוני בלי להתחשב בזה היום משלם יותר, וכבר הארכנו פעם שילפינו לה מקרא גבי ערובה שהתורה רצתה להקל על המזיק, ואכמ"ל.

ג. פרשת וישלח – "יש קונה עולמו בשעה אחת".

קראנו בפרשה הקודמת (וישלח) שיעקב אבינו ע"ה אמר לעשו: "ואני אתנהלה לאיטו לרגל הילדים", והיה אומר מזה הרג"מ זאב"ל [שמעתין מפי כמה פעמים] **על דברי חז"ל: "הילדים רכים – זה משה ואהרן"**, והיינו שאם הוא היה הולך עם עשו והילדים היו לומדים מדרכיו לא היה לנו את הדורות הבאים, ועל זה רמז: "הילדים רכים – זה משה ואהרן", ושמעתין השבוע מהגאון ר' אהרן מאזוז שליט"א **רמז נפלא על זה: "ועקב" הוא ר"ת של דברי חז"ל: יש קונה עולמו בשעה!** והיינו שבחלילה זו שהחליט לא ללכת עם עשו למען הילדים קנה את כל עולמו, לו ולדורות הבאים!

ד. פרשת וישב – רמזים לחנוכה.

עוד חיבתנו וישב בס"ד שפרשת וישב שנקרא בשבת הבאה היא בשבת שלפני חנוכה בדרך כלל, ועל פי בזה רמז נפלא בס"ד: "וישב" ר"ת: שבוע בו יודו והללו! והיינו ימי חנוכה שנועדו להודות ולהלל, ועוד ר"ת: שבוע בו ידליקו ויברכו! והיינו שמדליקים בשבוע זה נרות חנוכה ומברכים עליהם.

ה. הפטרת בפרשת וישלח – רמז נפלא למעשה דמר זוטרא בגמ' ב"מ.

ידוע המעשה המובהק בגמ' מסכת ב"מ שמר זוטרא היה באכסניה אחת עם תלמידיו וגנבו להם גביע יקר, ורב זוטרא ראה את אחד התלמידים מגנב ידיו בבגד של חברו והלקה אותו והוא הודה שהוא הגנב, וידוע שמה למד רבינו ה"חפ"ק חיים" זיע"א בספרו הנ"ל עניין זה להלכה למעשה: שאם רואה הדיין דברים הניכרים הוא יכול להלקות על כך, עיי"ש, ואכמ"ל] וידוע מה שאמרו בעלי המוסד עפ"י מה שאמרו חז"ל: "דין פורטה כדין מאה", וכשראה את התלמיד מזלזל בממון חברו הוא הבין שאם הוא יכול לגנב בגד של חברו הוא יכול גם לגנוב גביע יקר! [ועי' עוד מה שכתב בזה זקני הגה"ק ר' נחום משיאדני זיע"א בספרו "קדוש" בסוגי' שם, ואכמ"ל] ואמר לי בזה השבוע ידדי הגאון הרב אלאוף שליט"א חידוש נפלא: זה רמז בהפסטה הקודמת (פ' וישלח) שכתוב: **"אם גנבים באו לך וכו' יגנבו דים" והנה אותיות: "יגנבו דים" בהיפוך אותיות זה: "יגנבו דים", ונפלא! וליכא מידי דלא רמזיא באוריתא!**

ו. פרשת וישלח – שני סיפורים נפלאים עה"פ: "היטב איטיב עמד" – שע"י שאדם מודה אף בעת צרה מיטיבים עמו מהשמים.

הזכרתי כבר פעמים רבות את הווארט על הפסוק (וישלח): "ויתנה אמרת היטב איטיב עמד", ואמר הרמב"ם ר' יחזקאל מקומרי זיע"א (הובא בספר "דברי ישראל" לבנו הרמ"ק ר' ישראל ממזודיץ זיע"א): עיי' שאדם מודה בעת צרה ובמקום להצטער מודה תמיד ואומר שחלילה הוא לטובה, ואמר לו הקב"ה: "אני יראה לך מה זה טוב!" ומיטיב עמו רחמי! וראינו השבוע בגליון "באר הפרשה" (וישלח תשפ"ו) (סופו מהגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א שהביא את הווארט הנפלא הזה וסיפר על זה שני סיפורים נפלאים דרכו בקדוש ונספרם: הסיפור הראשון: היה יהודי אחד שנסע לקרעסטייר לציון הרמ"ק ר' ישיה ב"ר משה זיע"א ונחת עם המטוס בעיר בודפשט וכלתה הפרטה מכיסו, והוא נכנס שם למסעדה וידוע ואמר לו שאם הוא לא מגיע עם קבוצה אין לו מה לחפש כאן! והוא הלך למסעדה אחרת אך במקום להתלונן שזרקו אותו הוא הודה לה' יתברך, והנה, למרבה הפלא בהגיעו למסעדה שם הקרעסטייר אחד ואמר לו: "אתה יכול לעשות לי טובה! אני רוצה לנסוע ברכבי לקרעסטייר אך היות ואני חושש שמא אני יירדם בדרך אני ישמא את תבוא עמי!" וכך עיי' שהודה לה' יתברך הרוחני נסיעה חיים בפאר לקרעסטייר! והסיפור השני הוא: היה יהודי שחזר מחו"ל ועל המטוס והנה לרוע מזל התעייב לידו אדם ענק ממדים, והוא תכנן לנחן בנסיעה אמנם כשאדם ענק כזה יושב לידו במקום הצר של המטוס בלא הכי הוא שלל מכל את העניין, והיהודי הזה במקום להתלונן הודה לה' יתברך, והנה, בהגיעם לשדה התעופה כאן באי"ש פשוטרים למטוס ותיפשו את האדם הענק הזה שהיה עליו צו החרדה, והנה, בטרם תפשו אותו הוסיפו הוא דחף קדימה מוטפת ותיקף עצורו, והיהודי חשש מאוד אך למרבה הפלא אף אחד לא שם לבו לדבר, וכשהגיע לביתו פתח את המעטפה וגילה בה \$30.000 במזומין! וזה עיי' ההודאה לה' יתברך, וזה חיזוק לווארט הנ"ל שאמרתיו כבר בשבוע שעבר ועוד פעמים רבות.

ז. חנוכה – עניין החזרת דעת תורה.

השבוע דיבר מורנו רה"י הגאון ר' אהרן יונה שליט"א על עניין חנוכה והביא ביאור נפלא בדברי הרמב"ם (ויש חילוק חנוכה) שכתב: וחזרה מלכות ישראל יתר על מאתיים שנה עד החורבן, ולכאורה זה פלא: היה אין דרך הרמב"ם בהיסטוריה ומה ראה על כך כאן? וביאר נפלא: עניין היוונים היה לקעקע עניין זה של שלטת בית דין על ישראל! וממילא מבואר נפלא, שעיי' הסג של חנוכה חזרה שלטת בית דין על ישראל, ולכן הדגיש הרמב"ם עניין זה, והבין.

ח. הל' בשר וחלב – עירוב חלב סויה בחלב רגיל כדי ביטול בשישים בתוך שש שעות לאכילת בשר.

שאל אותי השבוע ידידי הגאון ר' אלחנן רבינוביץ שליט"א מב"ב: הדין בכלל מה הדין לערב בחלב סויה פרווה מעט חלב רגיל כדי ביטול בשישים, ולשתות אותו בתוך שש שעות לאכילת בשר, האם אמרי' בזה: "אין מבטלין איסור לכתחילה!" והשבתיו: לענין דין זה של: "אין מבטלין איסור לכתחילה" מדובר על אדם שמבטל חלב בתוך בשר, או להיפך, אמנם ככה"א שהוא מערב חלב בתוך פרווה, לא בתוך בשר לויכא בהא מידי ויש בזה ביטול, וגם דאין זה מין במינו, וממילא ודאי דבטיל, ואני לא רואה בזה איסור, (אך לא נהגו כן אך איני מבין מה הוויכוח ואיסור אין בזה לכאורה, וכנ"ל).

ט. הל' ציצית וברכות – ברכת הטלית והציצית.

עוד שאל אותי בשבוע שעבר ידידי הבה"ח ירוחם ליינער שיחי' בן כ"ק האדמו"ר מראדזין שליט"א מבית וגן: האם חבור שבידך על טלית קטן ברכת: "להתעטף" יצא או כיוון שאינו לובש טלית גדול לא יצא: והשבתיו: הנה, קודם כל נקדים ונאמר מדוע לא נהגו רוב אנשי אשכנז שלא ללבוש טלית עד החתונה: הביאנו הפוסקים (וראשם רבינו המ"ב) בשם רבינו מהר"ל (שהוא קדמון מאוד ומשורשי מנהגי אשכנז) שהוא דרש את זה מהפוסקים (פ' כי תצא) שכתוב: "כי יקח איש אשה" וסמך ליה: "גדילים תעשה לך", והיינו שרק אחרי שאדם לוקח אישה יש לו ללבוש טלית גדול, (הרמז) בלשון: "גדילים", ובאני ספרד לא נהגו כן, [ויש להדגיש שיש בדברי מהר"ל אלו חידוש נפלא שגם רבני פראנקפורט שדורשים סומכים, וזה אחד הפלאים הגדולים בהלכה בפרוסקים], ולכן מנהג בני ספרד (עפ"י השו"ע) וכן בני אשכנז הנשואים ללבוש טלית גדול ולברך עליו ברכת: "להתעטף" כי יותר שייך בטלית גדול לשון עיטוף, ומנהג מי ששובש עין טלית קטן לברך: "על מצות ציצית", כי פחות נופל עליו לשון עיטוף, אמנם אם החליף בין הברכות ובירך "להתעטף" על ט"ק, ויעל מצות" על ט"ק, יצא מ"ח, אך לכתחילה יעשה כנ"ל, וכמו שביארתי.

י. הל' השבת אבדה – מצא חפץ בכביש ראשי האם אמרי': "אבודה ממנו ומכל אדם"?

עוד שאל אותי השבוע הרב עמנואל לסרי שיחי' מחשובי האברכים בכולל ישי' מיר: אדם שמצא קופסת תכשיטים בכביש ראשי, האם צריך להכריז עליו או שדינו כ"זוטו של ים" שדינו שהרי אלו שלו, כי זה נקרא: "אבודה ממנו ומכל אדם", והסתפקתי בדבר וישראל את פי מו"ר מרן הגאון ר' עזריאל אועירבאך שליט"א ופלפל בזה הרבה, וסיפר לי שילד אחד בן תשע שלח לו מכתב שיבאר לו דברי המשנה(ב"ק): שהטעם מפי הארי ומן הדוב וכו' הא"ש, למה צריך להביא כל הדוגמאות האלו! והרב שליט"א השיב לו שבדוגמאות אלו אי אפשר להציל בשום פנים ואופן ולכן פירט בהם, ללמדך שבדבר שאפשר להציל אפילו בשעת הדחק אין אומרים: "הרי נאלו שלו" ויש להכריז, והביא עוד ראיות לזה, ואכמ"ל, ולמעשה: בכה"ג לא אמרי' הא"ש ויש לו להכריז, כיוון שעיי' הדחק אפשר להציל.

יא. הל' שבת – למשוח התינוק בשמן בשבת.

עוד שאל אותי ש"ב הרב דוד ויספיש שיחי' מלוד: תינוק שלא מרגיש טוב ורפואתו היא שמושחים אותו בשמן, האם מותר לעשות כן בשבת! והשבתיו: כתבו הפוסקים (עי' שו"ע ומ"ב סי' שצ"ח) שתנינו הוא בגדר חולה שאין בו סכנה, ולכן מותר לעשות בשבילו רפואות דרבנן בשבת, וממילא מותר למשוח אותו בשמן זה, ועוד כתבו הפוסקים (עי' פסק"ת שם בשם גדולי הוראה) שאם התחילו את הרפואה כבר לפני שבת, וכיוון אדם שלוקח תרופה מסוימת בכל יום מותר לו גם בשבת לקחתה, וזה נפק"מ שגם לגדול יהיה מותר באופן שעושה כן בכל יום, וכמובן מדובר בשמן נוזלי שאין בו משום ממרח, ופשוט.

יב. הל' שלוחות – והוצא ביום החופה.

הראה לי בליל ש"ק הקודמת כ"ק האדמו"ר מראדזין שליט"א מבית וגן מציאה נפלאה בספרה"ק "קדושת לוי" להגה"ק ר' לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א עה"פ (חיי שרה): "לא אוכל עד אם דיברתי דברי" שאליעור היה שליח קידושין של יצחק, ויש ב' טעמים בפוסקים מדוע צם החתן ביום החופה: א. משום שכרות, ב. משום תשובה, והנה, משום הטעם של תשובה לא היה לאליעור לחשוש למאכלו שהרי רק החצן צריך לעשות תשובה, אך הוא חשש לטעם של שכרות ולכן הוא לא רצה לאכול כיוון שהיה שליח קידושין ולא רצה לקדש בשכרות ח"ו, עיי"ש באריכות, ואכמ"ל.

יג. הל' שבת – אמירת "גוט שעבא"ס" לאחר מנחה של ש"ק.

דיבר עמי השבוע הגאון ר' דוד ריינר שליט"א על מה שכתבתי בספרי "דברי מאיר" שראיתי הרבה צדיקים שאמרו: "גוט שעבא"ס" גם לאחר מנחה של ש"ק, והוא הביא שרבינו ה"חות יאיר" (בביאור לשי"ע) מביא מנהג כזה שנהגו שלא לומר שבת שלום לאחר מנחה של שבת, וכתבו כמה פוסקים ובראשם רבינו ה"שכ"ר הלוי" זאב"ל שלא נהגו כן, ודבר חידוש יש שם שגם ביו"ט נהגו כן, וביו"ט לאכארה אין שו"ל הטעם שאומרים שזה בגלל שבשעת מנחה של ש"ק נפטרו משה רבינו ע"ה ודוד המלך ע"ה, וכל אחד יעשה כמנהגו בזה.

יד. הל' חנוכה – הדלקה במקום למעלה מכ' אמה כשרואים השכנים או הדלקה במקום שלא רואים כ"ב.

עוד שאל אותי השבוע הרב מנחם כהן שיחי': האם עדיף להדליק נר חנוכה במקום גבוה מאד מאד אף השכנים ממול רואים, או שעדיף להדליק במקום נמוך יותר אך אין רואים כ"כ את הנרות! והשבתיו: נראה פשוט עפ"י מה שכתב רבינו המאירי (שבת פ' במה מדליקין – כ"ב). שכל דין זה שאין להדליק נ"ח למעלה מכ' אמה הוא: "כ"ר אין אדם מחזיר ראשו לאחוריו" וממילא היות ולשכנים ממול זה מול עיניהם זה מותר לכתחילה, עוד כתב רבינו הפמ"ג שכל דין זה שאין להדליק למעלה מכ' אמה שייך רק באדם שעשה זה (עמוד) גבוה בתוך ביתו והדליק, אך בלאו הכי יצא, שהרי בני ביתו רואים, ולכן יש להדליק כן באופן שיש שכנים שלהם זה פחות מכ' אמה, מאשר להדליק במקום שלא רואים כ"כ כשרואים פסוקם הסג, והבין.

טו. הל' ברכות – לברך ברכת ענט"י אחרי קימה משנת יום.

עוד שאל אותי השבוע הבה"ח שמואל בר שלום שיחי': אדם שקם משנית יום ונטל דין, האם יש צד שיברך ברכת: "על נטילת ידיים" כי ראיתי מישהו עושה כן! והשבתיו: פטושת הפוסקים (ראה שו"ע נטיל' ריש ח"א) שיש תכרך ברכת ענט"י רק מתי שקם משנת לילה, וטעמים רבים לדבר וכמובא שם ואכמ"ל, אמנם אחרי שנת יום אין לברך ברכה זו, וכמזדמה שרבינו הגר"א זיע"א בספר "מעשה רב" כתב שיש לברך, אך מי שלא נהג תמיד כמותו אמרי': "פסק ברכות להקל", והבין.

טז. הל' הלואה – הסתפקו כמה לו.

עוד שאל אותי השבוע ידידי הרב ישראל מאיר ארלנגר שיחי': יש לווה המלווה שמסתפקים ביניהם כמה הוא הלווה ולווה לפי שאינו זוכרים היטב, אך סכום מסוים הם ודאי זוכרים, האם יכול המלווה לתבוע את חברו על יותר על סמך זכרונו? והשבתיו: קיימ"ל (עי' ב"ק מ"ו. וכן הלהב): "המציא מחברו עליו הראיה", ולכן אינו יכול לתבוע ממנו יותר, ומה שמוסכם ביניהם ישלם, אם הוא טוען שחייב לו יותר עליו להביא ראיה, וכנ"ל, [ועי' בשו"ת "אבני נזר" שבאופן שמסתפקים יכולים לעשות פשרה ולא שייך בזה ריבית, אך זה אין שייך במעשה הנ"ל, וכן פסק לי מו"ר מרן הגאון ר' עזריאל אועירבאך שליט"א].

יז. הל' ברכות – ברכת ברכ שראה אותו דרך החלון?

שאל אותי השבוע הרב אלחנן עוזר ברגר שיחי' מפ"ת: אדם שרואה את הברך דרך החלון האם יכול לברך עליו! והשבתיו: היות ורואה ברור שזה ברך הרי שהוא יכול לברך עליו בברכות הראויה, וכפי שכתב בב"ה"ל (סי' תכ"ו) גבי ברכת הלבנה שהועיל ורואה אותה בברור אף דרך חלון מהני, ולכן אפשר לברך ברכות הראויה דרך משקפים נקיות שהרי רואה בברור, והבין.

יח. שני ה' שניזכר לכל הברכות ברוחניות ובגשמיות לכלל ולפרט, חנוכה שמח ובשורות טובות! אמר!

הוספות לגיליון הקודם (347) ממורנו הגאון ר' שמואל הלוי רוטמן שליט"א שאמר לי אור ליום ב' כ"ה כסלו נר א' לחנוכה תשפ"ו: הדברים נפלאים ביותר! ויש לי להוסיף:

א. בעניין האיסור בתיחת בור – לפי רש"י זה דרבנן, וכמו שהבאתם, אמנם ר' חיים מברדיט"א זאב"ל (הובא בספר "ברכת שמואל" ריש ב"ב) כשכתורה כתבה: "כי יפתח" ו"כי יכרה" כשעשה כן ולא כיסהו עבר כבר ב"כי יפתח" על איסור, שהרי בלא שהיה חופר לא היה כלל מזיק שהיה עליו לסכותו, והבין.

ב. בעניין הווארט של מרן הגה"צ ר' מאיר חדש זאב"ל שזה היה קנאת סופרים – יש לענין לדברי רש"י (שם) שלא משמע על ש"מ, ואכמ"ל.

כ"ק האדמו"ר מאנוגואר ארה"ב ברכני בחמימות רבה ובלחיצת יד אור ליום ג' כ"ו כסלו נר ב' דחנוכה תשפ"ו תוך שהביא לו את המטבע היחיד שהיה לפניו כדמי חנוכה ואמר: "ברכה להלילה!"

כ"ק האדמו"ר מתולדות אהרן שליט"א ברכני בחמימות רבה ובלחיצת יד אור ליום ג' כ"ו כסלו תשפ"ו נר ב' דחנוכה והביא לי מטבע.

מו"ר מרן הגאון ר' עזריאל אועירבאך שליט"א ברכני בכל לילה ליד נרות החנוכה בחמימות רבה.

הגיליון נודב עיי' ידידיו היקר ר' אברהם לוי שיחי' לעי"נ אביו אסלן יהודה בן מלכה ואברהם ז"ל, אמו רגינה בת רוחמה ומנשה ע"ה, אחיו יצחק בן רגינה ז"ל, אחותו מלכה בת רגינה ע"ה, אחותו אסתר בת רגינה ע"ה, אחיינו הד"ר יונתן לוי ז"ל בן רות ורפאל שיחי' ת.נ.צ.ב.ה.

לעי"נ הרוגי סידני אסטרייליה הי"ד ערב חנוכה תשפ"ו, ת.נ.צ.ב.ה.